

ep.256 Mar 20 ,2022

ขณะที่ตั้งศรัทธา คือความเชื่อมั่น ในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มี **เจตนา** และ **ปัญญา** ตั้งใจที่จะประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

มี **ตถาคตโพธิสัตว์** เชื่อมั่นในปัญญาตรัสรู้

มี เจตจำนงใจ ตั้งใจที่จะยังกุศลธรรมให้เกิดขึ้น

มี ปัญญา^{รู้}และเข้าใจในพระธรรมคำสอนอย่างแท้จริง

มหากุศลญาณสัมปยุตต์ เป็นประธานแก่สภาพจิตที่เกิดขึ้น
ด้วยการระลึกถึงพระจริยาคุณ พระสรีรคุณและพระมหากรุณาธิคุณ
พระคุณคุณ

↓
ปราโมทย์ ปีติ ปัสสัทธิ
สุข โสมนัส สมาธิ

↓
ยถากุตุญาณทัสสนะ
ปัญญาที่รู้เห็นตามความเป็นจริง

↓
นิพพิทาญาณ ความเบื่อหน่าย เป็นชื่อของวิปัสสนาญาณขั้นสูง
มรรคญาณ ปัญญาที่แทงตลอดอริยสังขธรรมทั้ง๔
ผลญาณ
ปัจจุเวกขณะญาณ

↓
อนุปาทาปรินิพพาน

ในขณะที่ระลึกถึงพุทธคุณ จิตของบุคคลนั้นก็จะไม่ถูกราคะ โทสะ โมหะกลุ่มรุม
จิตปรารถนาตรงดิ่งถึงพระตถาคต ดำรงตรงแน่วสู่อารมณ์ของสมถกรรมฐาน
นิเวศธรรมสงบลง

เมื่อนิเวศธรรมสงบลง เหมือนจอกแหวน ที่ค่อยๆ อันตรธานหายไป บุคคลนั้นก็จะมี
ค่อยๆ มีจิตใจที่สะอาดผ่องแผ้ว

วิตกขกจิต ตรึกน้อมถึงพุทธคุณ
วิจารณ์ เคล้าคลอในคุณของพุทธเจ้า
ปีติ ตื่นเต้น ต็มตำ ในคุณของพุทธเจ้า
สุข มีความน่ายินใจในคุณของพุทธเจ้า
เอกัคคตา ตั้งมั่น ในคุณของพุทธเจ้า

ปรีตติมาน

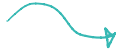
สมาธิที่เกิดจากการระลึกพุทธคุณ ยังเป็นปรีตติมาน ไม่ถึงอัปปนาธาน
มีกำลังไม่แข็งแรงมาก เป็นอุปจาระเท่านั้น เพราะอารมณ์เหล่านี้เป็นอารมณ์ปรมาตถ์
ละเอียด สุขุม นุ่มลึก ฌานทั้ง ๕ ไม่สามารถตั้งอยู่ในอารมณ์เหล่านั้นได้ ไม่
สามารถทำให้สมาธินั้นแก่กล้าได้ **แต่สามารถนำไปเจริญวิปัสสนาได้**

ในขณะที่ระลึกคุณของพระพุทธรูปแล้วจิตตั้งมั่น เหาภาวที่จิตตั้งมั่นเป็นปทัฏฐาน
ต่อการพิจารณา รูปขันธ์ เวทนาขันธ์เป็นต้น ตามความเป็นจริง

พระสรীরคุณ

พระจริยคุณ

ระลึกถึงกุศลกรรมบท ที่ทรงทำมา
ระลึกถึงบารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมี
ระลึกถึงเจตนา โยธา

ทานเจตนา โยธา
ศีลเจตนา โยธา
เนกขัมมะเจตนา โยธา
ปัญญาเจตนา โยธา
วิริยะเจตนา โยธา
ขันติเจตนา โยธา
สัจจะเจตนา โยธา
อธิษฐานเจตนา โยธา
เมตตาเจตนา โยธา
อุเบกขาเจตนา โยธา

ชณิกสมาธิ พัฒนาสู่ อุปจารสมาธิ

นิวรณ์ธรรมสงบ

วิตก
วิจารณ์
ปีติ
สุข
เอกัคคตา

ปริตตมาน

กลุ่มสังขารธรรม
อาศัยทวยวัตถุเกิด

เห็นด้วยความ
เป็นขั้น

- ทวยวัตถุ นั้น เป็นอุปาทายรูป อาศัยมหาภูตรูปเกิดขึ้น
- เวทนาก็อยู่ในนั้นเป็นเวทนาขั้น
- สัญญา ก็อยู่ในนั้นเป็นสัญญาขั้น
- สังขารขั้นอื่นๆก็อยู่ในนั้นเป็นสังขารขั้น
- มหาภูตลจิตเป็นวิญญานขั้น

แท้ที่จริงไม่มีสัตว์บุคคล อัดตาตัวตน ไม่มีหญิงชาย มีแต่รูปธรรมและนามธรรมเท่านั้นที่เกิดดับสืบต่อเป็นไปอยู่

จากศีลวิสุทธิ พัฒนาสู่จิตตวิสุทธิ (กำลังสมาธิที่เกิดจากการระลึกพุทธานุคุณ)
จากจิตตวิสุทธิ พัฒนาสู่ปัญญาวิสุทธิ ที่เรียกว่า ทิฏฐิวิสุทธิ เห็นว่าแม้กระแสชีวิตของพระพุทธเจ้าที่ไประลึกเป็นสภาวะธรรม เห็นขั้น ๕ ภายในกระแสชีวิตของตนเองก่อนแล้วเห็นขั้น ๕ ในกระแสชีวิตของพระพุทธเจ้า

เห็นด้วยความ
เป็นอายตนะ

เวทนาจึงอยู่ในนั้นเป็นธรรมายตนะ
สัญญาจึงอยู่ในนั้นเป็นธรรมายตนะ
สังขารชั้นอื่น ๆ ก็อยู่ในนั้นเป็นธรรมายตนะ
มหากุศลจิตเป็นมนายตนะ

เห็นด้วยความ
เป็นธาตุ

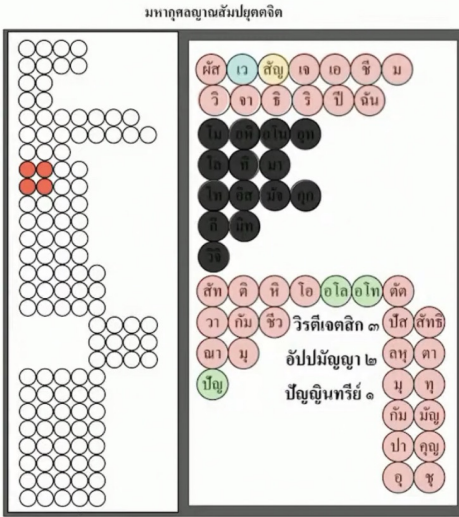
เวทนาจึงอยู่ในนั้นเป็นธรรมธาตุ
สัญญาจึงอยู่ในนั้นเป็นธรรมธาตุ
สังขารชั้นอื่น ๆ ก็อยู่ในนั้นเป็นธรรมธาตุ
มหากุศลจิตเป็นมโนวิญญาณธาตุ

เห็นด้วยความ
เป็นอินทรีย์

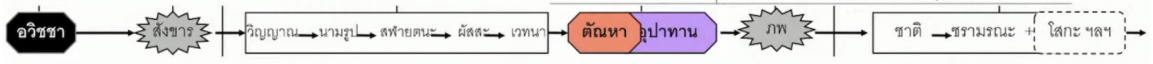
โสมนัสเวทนา เป็น โสมนัสอินทรีย์
อุเบกขาเวทนา เป็น อุเบกขาอินทรีย์
ชีวิต เป็นชีวิตินทรีย์
มหากุศลจิต เป็น มนินทรีย์
ศรัทธาเจตสิก เป็น สัทธินทรีย์
วิริยะเจตสิก เป็น วิริยอินทรีย์
สติ เป็น สตินทรีย์
เอกัคคตา เป็น สมาธิอินทรีย์
ปัญญา เป็น ปัญญาอินทรีย์

ปฏิจลสมุปบาท - สมุทวาร
ในขณะจิต

มหากุศลญาณสัมปยุตตจิต

ปฏิจล.	มหากุศลญาณสัมปยุตตจิต
อวิชา	กุศลมูล ๓ คือ โลกะ อโทสะ อโมหะ
สังขาร	เจตนาเจตสิก
วิญญาณ	มหากุศลญาณสัมปยุตตจิต
นามรูป	เจตสิกชั้น ๓
สฬายคณะ	มนายคณะ
ผัสสะ	ผัสสะเจตสิก
เวทนา	เวทนาเจตสิก
ตัณหา	ปสาทะ คือ สัทธาเจตสิก
อุปาทาน	อริ โภกข์เจตสิก
ภพ (กัมมภาวะ)	มหากุศลญาณสัมปยุตตจิต
ชาติ	อุปาทขณะ ของจิตคูปบาท
ชรา	ฐิติขณะ ของจิตคูปบาท
มรณะ	กังคขณะ ของจิตคูปบาท

การเห็นด้วยความเป็นขั้นบันได อาศัยตนะ ธาตุ อินทรีย์ ปฏิจลสมุปบาท จัดเป็น **ยถาภูตญาณทัสสนะ** เป็นเหตุเป็นปัจจัยแก่ นิพพิทาญาณ และญาณปัญญาขั้นสูงต่อไปจนถึงอนุปาทาปรินิพพาน

ท่านปุกุสชาติ

ได้ศีลวิสุทธิและจิตตวิสุทธิแล้ว แต่**ไม่สามารถทำทวิญญูวิสุทธิ**
ให้เกิดขึ้นได้ เนื่องจากต้องฟังระบบแบบแผนที่พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ พระพุทธเจ้าจึงมาสอนธาตุกรรมฐานต่อ
เพื่อจะทำทวิญญูของท่านปุกุสชาติให้เป็นทวิญญูวิสุทธิ

เย ธมฺมา เหตุปฺปภา เตสํ हेतुं तत्ताकโต आह तेस्यैज โย नीโรโร ज एव वाति महासमिणे

ธรรมเหล่าใดมีเหตุเป็นแดนเกิด พระตถาคตเจ้าตรัสเหตุ
ของธรรมเหล่านั้น และตรัสความดับไปของธรรมเหล่านั้น
พระมหาสมณะ ทรงมีวาตะเช่นนี้

ธรรมเหล่าใดมีเหตุ
เป็นแดนเกิด

หมายถึงอุปาทานชั้น ๕ มีเหตุเป็นแดนเกิด คือทุกขสังขจะ
ทำนอุปติสสะ เข้าใจคำสอนทันที

พระตถาคตเจ้า ตรัสเหตุ
ของธรรมเหล่านั้น

คือ ทรงตรัสเหตุ ได้แก่สมุททยสังขจะ นั่นคือตัณหา

ตรัสความดับไปของ
ธรรมเหล่านั้น

อุปาทานชั้น ๕ ดับที่ อริยมรรค
หมายเหตุ โสตาปัตติมรรคดับที่ปฏิรูปได้ แต่ยังมี
ตัณหาไม่หมด

ชั้น ๕ ดับที่ อนุปาทาปรินิพพาน ที่ปรินิพพานจตุติ

สติสัมโพชฌงค์

องค์แห่งการตรัสรู้คือสติ

สัมโพธิ

๑. ญาณรู้ตลอด
๒. ญาณที่ทำให้บุคคลรู้ตลอด

องค์

ปัจจัยที่มีกำลัง กระทำกิจร่วมกันของญาณที่รู้ตลอด เพราะมีสภาพก่อให้เกิด ญาณะ คือการรู้

สติสัมโพชฌงค์

มีกำลัง เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ เป็นปัจจัยในการตรัสรู้

สติแข็งแรง เมื่อระลึกในเรื่องใดๆแล้วก็ไม่พินเพื่อน ไม่เลือนหลง สามารถสรุปลงในกาย เวทนา จิต และ ธรรมะได้หมด

สติปัญญา แปรว่าสติแข็งแรง มีกำลัง ตั้งมั่น ปิดบาปได้ ไม่ปล่อยให้ความกำหนด ความขัดเคือง มัวเมาลุ่มหลง ไหลเข้าสู่จิต

คำถาม เมื่อนึกถึงโรคระบาด ระวังอย่างไรให้เป็นสติสัมโพชฌงค์

สังเกตว่าเป็นสติสัมโพชฌงค์หรือไม่

เมื่อระวังแล้วสามารถกำหนดหมายแล้วใจสามารถสงบกิเลสสงบความเร่าร้อนได้ ไม่พัวพัน ไม่เลื่อนหลง

เมื่อสติเกิดขึ้น จิตตั้งมั่น ระวังเมตตาก็ได้ หรือระวังภรรณานุสติได้ เรียกว่า สติปัญญาเกิด สติสัมโพชฌงค์เกิด ความกำหนดชัดเคือง มัวเมา ลุ่มหลง ถูกระงับได้ ใจที่นุ่มสลัดกิเลสเหล่านี้ทิ้ง น้อมการฝึกฝนพัฒนาจิตใจตนเองและปัญญาไม่หยุดหย่อน

รู้ว่าหมู่สัตว์ทั้งหลายไม่เคยปลอดภัย トラบไต่ยังมีชั้น ๕ อยู่ บางคราวเมื่อเกิดโรคระบาดขึ้น การประพฤติปฏิบัติการ ขวนขวายลำบากขึ้น แต่ไม่ปล่อยวันเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์
ปิดโอกาสไม่ให้บาป ไม่ให้กิเลส ไม่ให้ความกลัวไหลเข้าสู่จิต

สตินทรีย์ สติพละ สติสัมโพชฌงค์ สติปัญญา สัมมาสติ
จะต้องระงับ ปิดบาปอกุศลธรรมได้ ทั้งตทั้งคะ วิชัมภณะ
พัฒนาสู่จุดหมายคือสมุจเฉท

ธัมมวิจยยสัมโพชฌงค์

ปัญญาเข้าไปวิจัยเห็นเหตุผล เข้าใจกรรมและผลของกรรม
เข้าใจตัวที่ทำให้จิตเข้าถึงความสงบชัด พัฒนาจนเห็นความจริง
ของชีวิตชัด

วิริยสัมโพชฌงค์

हनุนเนื่อง ต่อเนื่อง มีใจแก่กล้าเมื่อเจอปัญหาและอุปสรรค
ไม่เคยท้อเพราะเข้าใจปัญหา เห็นความจริงของชีวิต

เมื่อฟังธรรมะแล้วต้องนำมาใช้ให้เป็น